

ОНИЩЕНКО
Олексій Семенович —
академік НАН України,
почесний директор
Національної бібліотеки України
ім. В.І. Вернадського

СУСПІЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ АКАДЕМІКА ЄВГЕНА ОСКАРОВИЧА ПАТОНА

Стенограма доповіді на ювілейній сесії
Загальних зборів НАН України
5 березня 2020 року

Вельмишановний Борисе Євгеновичу!
Вельмишановні присутні!

Повноту образу академіка Євгена Оскаровича Патона можна скласти, лише розглядаючи його діяльність у комплексі — як ученого, інженера-практика, педагога, державного і громадського діяча. В усіх цих п'ятьох іпостасях він великий, оригінальний, результативний, суспільно значущий. Але базовою скрізь була його фундаментальна проривна науково-технічна думка.

Наука за своєю природою відіграє незамінну соціально-творчу роль, оскільки вона своїми здобутками невпинно нарощує інтелектуальний і виробничий потенціал суспільства, є найпершою і найважливішою продуктивною силою. А коли ще обирається постійно актуальне поле її застосувань, то ефект масштабу зростає.

Далекоглядний науковий вибір Євгена Оскаровича Патона такі поля знайшов у мостобудуванні і електрозварюванні матеріалів та конструкцій. Поки людство пересуватиметься по землі, йому будуть необхідні дороги, а дорогам мости. До речі, в Україні нині є десятки тисяч різноманітних мостів і мостових переходів, багато з яких (у Києві, наприклад, 75) потребують ремонту, заміни. Розвиток шляхів сполучення вимагає нових мостів. Мостобудівна спадщина академіка Є.О. Патона сьогодні, як і раніше, зберігає практичну цінність.

Взагалі «мости Патона», споруджені за його безпосередньою участю чи за його ідеями і методами, забезпечували прохідність на критичних ділянках українських залізничних і автомобільних доріг практично все минуле століття. А транспортна мережа відіграє у суспільстві роль, подібну до ролі кровоносної

Академік АН УРСР Євген Оскарівич Патон

системи в організмі людини. Євген Оскарівич неодноразово наголошував, що без забезпечення «нормальної роботи транспорту годі й думати про налагодження промисловості і сільського господарства»¹.

З'єднання матеріалів — вічна проблема. Всі рукотворні речі побудовані на з'єднанні матеріалів. Електрозварювання — його найефективніший спосіб. Уже більш як століття воно є дієвим чинником прискорення техніко-технологічного прогресу в промисловості, будівництві, на транспорті.

Наукові відкриття, технічні й технологічні винаходи стають суспільною силою, коли знаходять широке застосування, вносять зміни у виробництво, побут, способи праці. Електрозварювання слугує яскравим прикладом цього.

Безперервні ініціативи Євгена Оскарівича привели до того, що електрозварювання швид-

¹ Патон Є.О. *Спогади*. Літературний запис Юрія Буряківського. Переклад з російської. Київ: Державне видавництво художньої літератури, 1956. С. 65.

ко стало й досі залишається загальноприйнятим робочим процесом на всіх ділянках народного господарства, а професія зварника — масовою і престижною.

«Електрозварювання, — говорив академік Є.О. Патон, — один із засобів могутнього піднесення промислового виробництва»². Поширення його в Україні збіглося у часі з періодом її індустріалізації, пов'язаної передусім з розвитком важкої промисловості. Електрозварювання дало їй технології та інструменти забезпечення міцності споруд і прискорення їх будівництва. Нарощувалися потужності технічного забезпечення індустріалізації. Без електрозварювання її масштаб і темпи в Україні були б значно меншими. Без сумнівів можна констатувати, що внесок Євгена Оскарівича в технологію індустріалізації в нашій країні був історично вагомим.

У період другої (електротехнічної) промислової революції електрозварювання було на передньому краї вітчизняної і світової науки. Патонівська школа утримувала лідерські позиції. Але науково-інженерний геній Євгена Оскарівича сягав далеко за горизонти тогочасної передової науки і техніки. В лабораторії його думки і творчості проростали ідеї, прообрази, елементи, складники майбутніх промислових революцій.

Автоматизація зварювального виробництва була від самого початку існування Інституту електрозварювання основним напрямом його діяльності³. Саморегульовальні електрозварювальні головки, самохідні електрозварювальні трактори — це початки роботизації, яка перебуває в центрі уваги нинішньої (четвертої) промислової революції. У спеціальній електротехнічній металургії, що створювалася для електрозварювання, можна помітити підходи до проблем наноматеріалів і нанотехнологій. Вони пріоритетні для індустрій 3.0 і 4.0. Модна нині інтеграція наук широко використовувалася в дослідницькій і практичній роботі школи

² Патон Є.О. *О первенстве советской науки и техники в области сварки под флюсом*. Киев: Изд-во АН УССР, 1951. С. 29.

³ Патон Є.О. *Спогади*. С. 313.

Є.О. Патона. Теорія і практика мостобудування і електрозварювання ґрунтувалися на синтезі фізики, хімії, математики, механіки та інших наук. Методологія електрозварювання, розроблена Євгеном Оскаровичем і розвинута його учнями, адекватно відповідає і на виклики нинішньої, четвертої хвилі промислової революції, розширює поле своїх застосувань, зокрема в галузях зварювання наноматеріалів, живих тканин, космічних апаратів. Зварювальна техніка успішно переходить на цифрове управління.

Є.О. Патон був невтомним поборником автоматизації, яка забезпечувала лідерство в промисловості. «У технічному переозброєнні народного господарства, — писав він, — автоматизація виробничих процесів відіграє особливо важливу роль»⁴. У наш час завдання лідерства ставить рамкова програма Європейського Союзу «Горизонт Європа» на основі сьогоднішніх досліджень та інновацій, у тому числі й у сфері автоматизації та роботизації.

Велике суспільне значення мала діяльність Євгена Оскаровича, спрямована на утвердження в науці гідного статусу професії інженера та інженерної справи загалом. Хоча ще Аристотель свого часу зазначав, що інженерна діяльність — це наукова робота, здавна побутує не викорінений і досі стереотип, що інженерія — суто прикладне явище і воно не включає в себе фундаментальних досліджень. Є.О. Патон рішуче відкидав такі однобокі погляди. Він наголошував на тому, що всіх видатних людей у галузі техніки «завжди вирізняло стремління рухати вперед науку, теоретичну основу справи, відкривати все нові й нові шляхи для практики»⁵. На власному досвіді, зокрема на прикладі мостобудування і електрозварювання, Є.О. Патон довів, що технічні науки являють собою міждисциплінарні комплекси, в яких дослідження і впровадження результатів зливаються в єдине ціле. У процесі

⁴ Патон Е.О. *Избранные труды в 3 томах*. Т. 3. Сварка под флюсом. Ред. кол.: Г.Н. Савин (глав. ред.), Н.Н. Доброхотов, К.К. Хренов. Киев: Изд-во АН УССР, 1961. С. 261.

⁵ Патон Є.О. *Спогади*. С. 27.

Будинок, де розміщувався Електрозварювальний комітет у м. Київ

Академік Є.О. Патон зі зварниками. Перші кроки

такого комплексного підходу в школі Є.О. Патона металознавство розширилося до матеріалознавства. Це збагатило і технікознавство, і інженерну практику.

Меседжі Є.О. Патона про високий соціальний статус інженера підхоплювалися широкими колами інтелігенції в Україні і далеко за її межами. У суспільній думці інженер став уособленням науково-технічного прогресу. Розгорталася підготовка інженерно-технічних кадрів, наповнювалися ними виробничі сфери, зростала кількість науково-технічних установ. У підсумку все це вивело Україну наприкінці ХХ ст. до числа провідних індустриальних кра-

Будинок, де розміщувався Інститут електрозварювання. Київ, 1934 р.

У лабораторії Інституту електрозварювання

їн світу. Академік Є.О. Патон був і досі залишається символом техніко-технологічної могутності України.

Усе трудове життя Є.О. Патона пройшло в нерозривному поєднанні науково-дослідної і педагогічної роботи. Відомі його підручники з мостобудування, на яких виростили покоління інженерів. Книги з електрозварювання ставали настільними підручниками. Попит на них

був величезний. Їх видавали прискореним методом. Наприклад, монографію з питань швидкісного автоматичного електрозварювання у 1941 р. було випущено у світ, згідно з урядовим рішенням, за шість днів⁶. У своїх лекціях і підручниках Євген Оскарівич полонив студентство логікою, новизною, практичністю, доступністю.

Однак крім майстерності лектора-педагога Є.О. Патон мав дар учителя життя. Він навчав жити й працювати власним прикладом, науковими і життєвими переконаннями. Його духовна харизма ґрунтувалася на сплаві знання, моралі і відповідальності. Ці людські якості не в моді в нинішній постмодерністський час з його втратою меж і орієнтирів. Проте вони є класичними людськими якостями, які формують цивілізовану особистість, здатну примножувати суспільні надбання.

Центральне місце в педагогіці життя академіка займав культ праці. Працю він вважав основою життя⁷. «Праця, — говорив він, — завжди була найголовнішим у моєму житті»⁸. «Навіть відпочинок від праці я знаходжу в праці»⁹ — таке кредо вченого-трудоголіка. Характерною рисою його трудової педагогіки була націленість роботи на результат. Співробітники Євгена Оскарівича згадують, що на дверях його кабінету в лабораторії електрозварювання було вивішено написану його власною рукою інструкцію, як складати методики і звіти за темою дослідження. Зокрема, зазначалося: «Звертати найсерйознішу увагу на можливість *практичного* застосування вашої роботи». При цьому заборонялося приходити до нього з темами, які не мають практичного значення¹⁰. Кожному науковцю він рекомендував узяти за девіз тезу «Наука, не збагачена досвідом практики, мертва, а практика, позбавлена

⁶ Патон Є.О. *Спогади*. С. 196.

⁷ Там само. С. 32.

⁸ Там само. С. 91.

⁹ Днепров І. Інститут действия. В кн.: Год тридцать четвертый. Альманах девятый. Москва: Изд-во Литературная газета, 1951. С. 376.

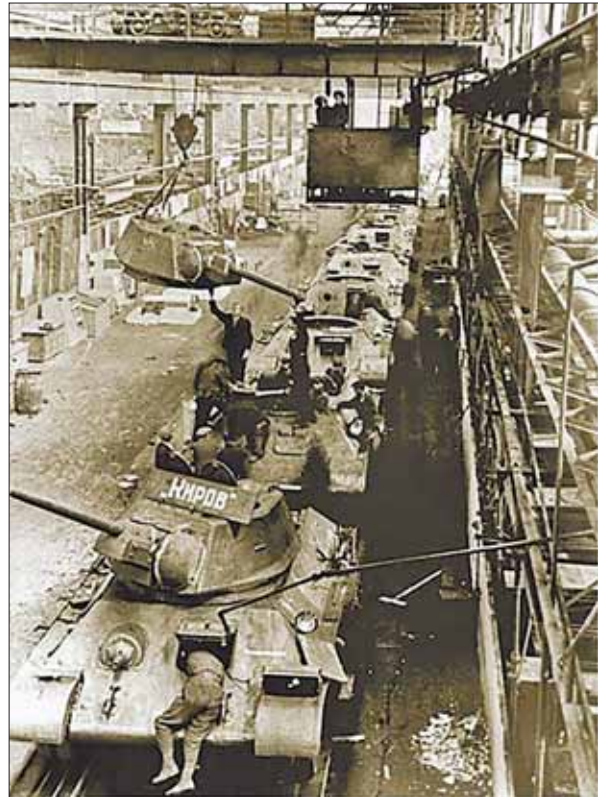
¹⁰ Там само. С. 374.

досягнень науки, безсила»¹¹. Президент АН УРСР академік О.О. Богомолець на ювілейній сесії, присвяченій 75-річчю від дня народження Є.О. Патона, сказав, що він «надзвичайно вдало сполучає у своїй роботі наукову роботу з високоякісною практичною роботою»¹².

Тверде місце в трудовій етиці академіка Є.О. Патона займали оптимізм, упевненість у досягненні науково поставленої мети, долання невіри, сумнівів, розчарувань і категоричне неприйняття поразницьких настроїв. Він справедливо вважав, що наукова думка, помножена на експеримент і волю дослідника, обов'язково знайде вдале рішення нової проблеми. А ще Євген Оскарович і від себе, і від колег вимагав найвищої відповідальності за якість досліджень. Говорив, що краще про тему прозвітувати пізніше строку, ніж дати поганий результат, хоча завжди домагався пришвидшення темпів виконання завдань.

Інтелектуальний авторитет, талант організатора науки і трудова етика академіка Є.О. Патона породили конкурентні на світовому рівні науково-дослідний інститут, великі наукові школи мостобудівників і електрозварників, когорти видатних учених, інженерів, конструкторів, успішних керівників промислових підприємств і галузей, гігантських новобудов. Як приклад можна назвати Івана Гавриловича Александрова — учня Євгена Оскаровича, який став автором проєкту Дніпрогесу, проєкту генеральної схеми електрифікації нинішніх країн Центральної Азії, одним з творців Арало-Байкало-Амурської магістралі¹³.

Масштаб особистості академіка Є.О. Патона, ідеї і технології якого революціонізували технічну сферу країни, сам по собі мав суспільне значення. Але Євгену Оскаровичу доводилося брати і безпосередню участь у розв'язанні державних проблем як депутату Верховної Ради СРСР, депутату Київської міської ради, державному раднику і члену машинобудів-

Виробнича лінія на Уралвагонзаводі. Нижній Тагіл

Є.О. Патон з молодою зварницею Огородніковою. Нижній Тагіл

ної ради при РНК СРСР, члену Президії АН УРСР, голові Відділу технічних наук і віцепрезиденту АН УРСР. А ще на початку трудової діяльності (1905 р.) він був членом Мостової

¹¹ Патон Є.О. *Вибрані праці*. Київ: Наукова думка, 1977. С. 433.

¹² Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справа 65, с. 154.

¹³ Патон Є.О. Спогади. С. 32.

Є.О. Патон з сином Володимиром — розробником зварювального трактора ТС-17

Є.О. Патон з сином Борисом з дніпровських пагорбів розглядають опори зруйнованого мосту

комісії при інженерній раді тодішнього Міністерства шляхів.

У всіх державних структурах, куди обирався чи призначався Є.О. Патон, він був насамперед представником науки, опікувався розвитком науки і техніки, впровадженням результатів досліджень у виробництво. Це була його постійна академічна місія.

Науковий і трудовий подвиг Євгена Оскаровича у воєнний період (1941–1945 рр.) символічно уславлений в образі танка Т-34. Але далеко не все сказано про видатну його роль у технічному забезпеченні відбудови і розвитку народного господарства у післявоєнний період. Ще в евакуації в Нижньому Тагілі він поряд з напруженою роботою з виконання завдань оборонної тематики складав предметні плани участі у відбудові. Її пришвидшення бачив у механізації, автоматизації і застосуванні різноманітних технологій електрозварювання як засобу забезпечення надійності та довговічності машин і конструкцій. «Де відбудова — там зварювання»,¹⁴ — говорив він.

Після повернення з евакуації Є.О. Патон очолював низку академічних комісій і комітетів, діяльність яких мала широке суспільне значення. Це насамперед Комісія з відновлення народного господарства, промисловості та культосвітніх закладів. Євген Оскарович об'єднував зусилля установ АН УРСР для подолання наслідків війни. Головну увагу спрямовував на допомогу відбудові і розбудові флагманів індустрії в регіонах Великого Дніпра і Великого Донбасу. Нові технічні винаходи і технології, розроблені в Академії і, зокрема, в Інституті електрозварювання, активно впроваджувалися в галузях промислового будівництва, транспорту, в електрифікації, газифікації. Українські електрозварники були інструкторами, консультантами, організаторами експериментів у багатьох індустріальних центрах Союзу.

Одночасно розширювалася наукова підтримка будівництва гідроелектростанцій і каналів. В Академії діяв Комітет сприяння великим гідробудовам, на чолі якого також стояв Є.О. Патон. Інститут електрозварювання і він сам особисто брали участь у проектуванні і будівництві Каховської, Жигулівської, Волзької гідроелектростанцій, Південно-Українського, Північно-Кримського і Головного Туркменського каналів. На ці гідрооб'єкти неодноразово організовувалися комплексні експедиції

¹⁴ Патон Є.О. *Спогади*. С. 308.

АН УРСР. До речі, Борис Євгенович Патон як заступник директора Інституту електрозварювання організував експедицію на Головний Туркменський канал (1950 р.).

Не можна забути і про відповідальну діяльність під керівництвом Є.О. Патона Комісії АН УРСР з питань повернення вивезених німецько-фашистськими окупантами українських цінностей¹⁵. Євген Оскарович домігся, щоб у Німеччині постійно працювало представництво Академії, на перевалочних базах у Бресті і Ковелі були її постійні уповноважені. Завдяки його прямим виходам на союзних міністрів АН УРСР отримала право розшукувати у всіх чотирьох зонах окупації Німеччини наше майно, замовляти в порядку репарації наукове обладнання і відправляти все це прямо в Київ. Було повернуто ботанічні гербарії, значну частину бібліотечних, архівних, музейних фондів, лабораторного обладнання.

Академічне представництво в Німеччині склало наявну на той час картину того, де і що з українського майна було чи могло бути. І хоча далеко не все вдалося повернути, зібрані тоді дані й досі слугують орієнтиром для розшуку незаконно вивезених з України під час Другої світової війни соціокультурних артефактів.

Державне значення мала діяльність академічних комісій на чолі з Є.О. Патоном з питань комплексного використання водних ресурсів (займалася, зокрема, поліпшенням якості питної води київського водопроводу), якісних статей, впровадження наукових результатів.

Академік Є.О. Патон був справжнім дипломатом від науки. Не раз йому доводилося зустрічати спротив консервативних кіл. Але йому вдавалося переконати високопосадовців і керівників промпідприємств у перевагах пропонованих ним технологій. І неодноразово приймалися урядові рішення, спрямовані на впровадження патонівських науково-технічних здобутків. Показовою може бути постанова Ради Міністрів СРСР від 27 березня 1952 р. про заходи щодо впровадження в на-

Є.О. Патон у робочому кабінеті. Поряд (зліва направо): В.Є. Патон, П.І. Севбо, Б.Є. Патон

родне господарство нових способів електрозварювання¹⁶.

Усі тодішні 11 міністерств промислової сфери (машинобудування, приладобудування, важкого машинобудування, сільськогосподарського машинобудування, будівництва підприємств машинобудування, будівництва підприємств важкої індустрії, транспортного машинобудування, нафтової промисловості, електростанцій, чорної металургії, шляхів сполучення, електропромисловості) були зобов'язані спільно з Інститутом електрозварювання «вирішити питання пришвидшення впровадження у своїй галузі нових способів електрозварювання». Були прийняті відповідні постанови урядів усіх союзних республік і всіх облвиконкомів. Вся країна організовано зайнялася освоєнням нових методів автоматичного і напівавтоматичного зварювання.

Рада Міністрів УРСР виділила Інституту електрозварювання додатково пів мільйона карбованців, автомашину «Победа», вирішила побудувати новий лабораторний корпус, будинок для експериментального виробництва, житловий будинок на 1000 м², збільшити штат Інституту відповідно до обсягу робіт, спорудити вагон-лабораторію¹⁷. Ця пересувна лабораторія для практичної допомоги роз'їжджала по всій Україні і далеко за її межами. Інститут

¹⁶ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справа 473.

¹⁷ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справа 473.

¹⁵ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справи 183, 225, 249.

Вагон-лабораторія Інституту електрозварювання

Робоча нарада

діяв стаціонарно у Києві і рухомо, «на колесах» — скрізь.

Незаперечний внесок академіка Є.О. Патона у розбудову структури АН УРСР і географічного розташування її установ. З 1935 р., після обрання членом Президії, а потім і на посадах голови Відділу технічних наук і віцепрезидента Академії, він відповідав за найскладніші питання — будівництво, постачання і впровадження. Всі академічні установи були зобов'язані «весь час тримати академіка Патона в курсі справ труднощів та усіх перешкод»¹⁸. Як системна людина Євген Оскарівч спрямував зусилля насамперед на подолання стихії у будівельній справі. З його ініціативи в Академії було створено постійно

¹⁸ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справа 178.

діючу будівельну комісію, відділ капітального будівництва, що існує й досі, складено річні і перспективні плани будівельних робіт, організовано суворий контроль за строками і якістю їх виконання.

Завдяки високому авторитету в урядових колах Євгену Оскарівчуду вдавалося добувати ділянки, кошти, матеріали, техніку для академічних будов. Установи Академії, які в передвоєнне і перше післявоєнне десятиріччя переселилися в нові чи відремонтовані приміщення, мають завдячувати волі й діям Є.О. Патона.

Євген Оскарівч послідовно проводив політику керівництва Академії на розширення її науково-технічного сектору як найбільш затребуваного народним господарством. Не тільки в Києві, а й у Харкові, Донецьку, Дніпрі, Львові, Одесі зміцнювалися наявні та відкривалися нові наукові установи. З їх об'єднання виникли пізніше відомі нам сьогодні регіональні наукові центри, сформувалася українська національна наукова система. Це був і шлях становлення Академії як головної наукової організації України та одного з провідних міжнародних наукових центрів. У всіх цих трансформаціях Академії Є.О. Патон був реальною рушійною силою.

Безмірно відданий технічним наукам і техніці, Євген Оскарівч цінував і соціогуманітарні науки. Протоколи засідань Президії того часу рясніють сюжетами, де він включався в живе обговорення суспільствознавчих проблем¹⁹. Зокрема, при обговоренні питань про рекомендацію до друку соціогуманітарних праць (а тоді цим займалася Президія) він звертав увагу на необхідність посилення міждисциплінарності, логіки аргументації, узагальнювальних і практичних висновків. Короткі курси історії України, української мови, літератури, фольклору, що готувалися до друку, пропонував обговорити в усіх соціогуманітарних установах Академії. Звертав увагу на необхідність розширення досліджень з історії науки і техніки. Підтримував ідеї створення інститутів філософії, держави і права, розвитку досліджень

¹⁹ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справи 183, 275, 310.

продуктивних сил, економіки промисловості, славістики. Йому подобалася ідея створення Будинку техніки. Цікавився археологічними розкопками, особливо на території великих гідробудов, де він бував неодноразово, новими виданнями українських словників, передусім технічних. На його робочому столі в нинішньому кабінеті-музеї й досі лежить Правопис української мови, виданий у 1946 р.

Євген Оскарович займався будівництвом книгосховища Центральної наукової бібліотеки (корпусу на Володимирській, 62). Особливу увагу приділяв створенню належних умов для зберігання рукописів і стародруків. У полі його зору була і видавнича справа. Він навіть ініціював постанову Президії АН УРСР про удосконалення редакційної роботи в академічному видавництві²⁰.

Загалом соціогуманітарні науки мали з боку академіка Є.О. Патона авторитетну підтримку.

Громадська діяльність — такий самий вагомий складник багатомірного образу академіка Є.О. Патона, як і наукова, педагогічна та державна робота. Він був членом різноманітних громадських організацій — товариств, спілок, комісій, комітетів. Найбільш знаковою серед них був Комітет електрозварювання — об'єднання науковців, викладачів, представників промислових і будівельних організацій, яке мало на меті поширення знань і досвіду в галузі електрозварювання. Євген Оскарович його організував і очолював. Так само з його ініціативи виникло і діяло під його керівництвом у Києві Науково-інженерне товариство працівників зварювальної справи. Він був також членом президії Всесоюзного товариства працівників зварювальної справи.

Республіканська Рада науково-технічної пропаганди та її наступник — республіканське Товариство для поширення політичних і наукових знань створювалися і розгортали діяльність за його активної участі. Багато років тривало його співробітництво з Товариством культурних зв'язків із закордоном, Всеслов'янським комітетом, профспілкою працівників

2 березня 1943 р. за видатні науково-технічні досягнення, що прискорюють виробництво танків і металоконструкцій, Є.О. Патона було удостоєно почесного звання Герой Соціалістичної Праці з врученням ордену Леніна і золотої медалі «Серп і молот»

науки і освіти, дитячими і молодіжними організаціями. Від школярів і студентів до нього надходило безліч листів з найрізноманітнішими проханнями. Попри колосальну зайнятість Євген Оскарович завжди знаходив можливість дати відповідь особисто або організувати відповідь фахівців.

Якось до нього звернулися випускники однієї з трудових шкіл за порадою, як успішно завершити навчання і вибрати шлях у житті. Відповідь було надруковано в газеті «Молодь України»²¹. Цю статтю в школах вивчали на спеціальних уроках, а у вишах куратори першокурсників рекомендували її як методику розумної самоорганізації життя студента.

Інститут електрозварювання брав шефство над дитячими технічними станціями, спільнотами юних натуралістів, палацами піонерів, профтехучилищами, малими і великими підприємствами. Громадська робота Є.О. Патона і патонівців скрізь підпорядковувалася головній меті — поширенню науково-технічних знань, залученню молоді до науки і техніки, зокрема до освоєння і використання електрозварювальних і суміжних технологій, сприянню масовій

²⁰ Архів Національної академії наук України. Фонд Р-251, опис 1, справа 65.

²¹ Патон Є.О. Путівка в життя. *Молодь України*. 20 квітня 1945 р.

підготовці електрозварників. Їх лави зростали, вони працювали на всіх ділянках виробництва, створюючи міцну промислову базу України.

Академік Є.О. Патон — зіркова постать в історії науки. Він утвердив епоху електрозварювання в способах виробництва, наповнив її науковими технологіями і високопродуктивним устаткуванням, створював прообрази техніки майбутнього — механізми-автомати, які переросли в роботів. Він відкрив, що методи з'єднання матеріалів і самі матеріали для з'єднання невичерпні, показав, що шлях цивілізації не в постіндустріалізації, а в суперіндустріалізації. На особистому прикладі довів, що творчості підвладні всі вікові категорії людей. Навів переконливі докази того, що в критичні часи рятівною силою є наука.

На завершення моєї спроби розкрити суспільне значення творчої спадщини академіка Є.О. Патона хочеться згадати давньогрецьку легенду про мудреця Хірона, знавця таїн природи, неперевершеного вчителя, який виховав цілу плеяду героїв (від Орфея до Геракла), а потім передав добровільно своє безсмертя Прометею. Євген Оскарович — знавець таїн металу і електричного струму, не лише виховав когорту вчених, інженерів і конструкторів, передавши своє наукове безсмертя своїм учням, у тому числі синам Володимиру і Борису, колегам і послідовникам, а й сам навечно залишився в історії вітчизняної і світової науки.

Дякую за увагу!

*За матеріалами засідання
підготувала О.О. Мележик*